

Als een hond moet inslapen....

Tekst: Elian Hattinga van 't Sant

Op een mooie zomerdag stond de bejaarde Cocker Spaniel, die ik als kind had, op uit haar mand, liep de tuin in, ging in de border tussen de bloemen liggen en blies binnen een minuut haar laatste adem uit. Een mooiere dood kan je je voor je hond natuurlijk niet wensen, maar helaas gaat het maar zelden zo. Meestal komt het er op neer dat hij, om hem een ellendige dood te besparen, een spuitje van de dierenarts krijgt.

Toen Tasa op haar laatste poten begon te lopen en haar nieren steeds slechter gingen functioneren, begon ik maatregelen te treffen om te voorkomen dat de inleiding tot haar dood voor haar en voor mij een traumatische ervaring zou worden. Tasa had een ongeëvenaarde angst voor de dierenarts. Met haar sterke karakter verzette zij zich op de behandeltafel tegen iedere handeling die haar haar bewegingsvrijheid of bewustzijn ontnam, zodanig dat ze met de zwaarste verdoving amper onder zeil te krijgen was. Bovendien bibberde ze zo vreselijk dat injectienaalden bij wijze van spreken in het rond vlogen en instrumenten van de tafel trilden. Zo'n hond proberen te laten inslapen terwijl ze bij volle bewustzijn was, zelfs als dat thuis gebeurde, was voor ons dan ook eigenlijk geen optie. Voor mezelf ook niet, want na te hebben meegemaakt dat ons door een herseninfarct deels verlamde katje, dat tot het moment dáár was hard spinnend op mijn schoot had gelegen, zich bij het zien van de naald uit mijn armen worstelde en zijn achterlichaam achter zich aan slepend uit de voeten trachtte te maken, had ik besloten dat ik zoiets nooit, maar dan ook nóóit meer wilde meemaken.

Ik ging naar mijn -geweldige- dierenarts en vroeg en kreeg een enorme dosis slaapverwekkende kalmeringsmiddelen voor het geval dat. Een hele rust, temeer daar Tasa zoals altijd mee op vakantie ging en ik niet wist met wat voor dierenartsopvattingen we in het buitenland geconfronteerd zouden kunnen worden. Toen in november 2003 haar toestand plotseling erg verslechterde en duidelijk was dat ze bijna geen nierfunctie meer had, werd het tijd om de pillen uit de kast te halen. Twee uur voor de dierenarts kwam, bakte ik een biefstuk in roomboter en stopte de tien pillen stuk voor stuk gevolgd door een hapje biefstuk naar binnen. Haar eetlust was wel sterk verminderd maar biefstuk ging er gelukkig nog met smaak in. Ze wandelde naar haar mand, viel in een diepe slaap en merkte niets van de komst van de dierenarts noch van de naalden die haar hartje stopten.

Behalve dat ik het voor Tasa veel beter vond om haar thuis te laten inslapen, was er nog een andere reden. Ik wilde dat de andere honden zouden weten dat ze dood was. Ik wilde voorkomen dat Britt en Jenna - zoals ik weet dat regelmatig gebeurt met de overgebleven honden als een hond uit de roedel zomaar verdwijnt - haar zouden gaan zoeken, bij iedere hond in het bos die op haar leek zouden denken dat zij het was, kwispelend naar zo'n hond toe zouden rennen om er vervolgens achter te komen dat ze het toch niet was. Daarmee is niet gezegd dat het wegvallen van een roedelgenoot voor iedere hond een akelige ervaring is. Sommige honden bloeien juist helemaal op, vooral als de andere hond alle aandacht opeiste of hen terroriseerde. Er zijn namelijk honden - bij Flatcoats komt het overigens vermoedelijk niet vaak voor - die hun roedelgenoten zo het leven zuur maken, dat deze nauwelijks een poot durven verzetten. Voor die honden is de dood van zo'n 'bully' een verademing. Maar voor honden die onderling een sterke en goede band hebben, volgt op de dood van de andere hond vaak een lange periode waarin zij somber, onzeker of de kluts kwijt zijn, zeker als de overleden hond hun steun en toeverlaat was. De achtergebleven honden moeten ineens op eigen benen staan of, bij de dood van een ouderdier, nu echt volwassen worden. Bovendien gedragen de baasjes zich vaak ook ineens anders, doordat ze verdrietig zijn en ook moeten wennen aan de nieuwe situatie.

Ik was dus alert op gedragsveranderingen bij onze twee overgebleven honden, temeer daar Tasa met haar 15 jaar nog steeds de grote beschermer was, die slechts enkele weken voor haar dood met een ongelofelijk vuile blik en een snap in de lucht twee onbekende herders, die Jenna even lekker aan het intimideren waren, een minuut lang bedeesd op hun kont deed zitten om hen vervolgens stilletjes af te laten druipen. Het was Tasa die altijd de achterhoede vormde als een van de anderen loops was en die voorkwam dat ook maar één reu het zou wagen in de buurt te komen. Ik was dus benieuwd wat er zou gebeuren nu deze formidabele hond er niet meer was.

Britt, de oudste en meest stabiele van de twee leek ogenschijnlijk nauwelijks aangeslagen. Ze trok zich terug en sliep veel. Slechts haar ongekend heftige en veelvuldige dromen gedurende een week lang toonden dat ze wel iets aan het verwerken was. Aandoenlijk was haar gedrag toen ik haar bak eten voor haar neerzette. Ze was gewend dat de eerste bak die neergezet werd voor Tasa was en bleef de eerste paar dagen niet-begrijpend wachten met eten ondanks mijn aanmoedigingen om toe te tasten. In de weken daarna werd ze plotseling waaks en begon tot mijn aanvankelijke verbazing (ik had nog nooit een woef gehoord) te blaffen. Lag ze voorheen op één oor in het volste vertrouwen dat Tasa haar wel zou waarschuwen als er onraad was, nu nam ze de rol van beschermer over. Haar gedrag werd langzaam op een subtiele manier waardiger en zelfverzekerder.

Jenna was zichtbaar onzeker door de nieuwe situatie, wat zich vertaalde in eindeloos willen spelen met Britt. Pas toen Britt, die van nature helemaal geen beschermer is, wat in haar nieuwe rol groeide, nam deze onrust af. Ook bij Jenna overheerste de eerste dagen het ongeloof. Ze was gewend om Tasa, die niet altijd meer op alle wandelingen meeging, bij thuiskomst te begroeten met een lekker over haar neus. Op de middag van Tasa's dood, wilde ze dit ook doen terwijl Tasa nog in haar mand lag, maar toen was het de geur van de dood die haar verschrikt deed terugdeinzen. In de dagen daarna holde ze bij thuiskomst steeds weer met dit doel verheugd de kamer in naar een van de manden, om dan beduusd om zich heen te kijken en vervolgens onzeker naar mij toe te komen. Nog steeds rent Jenna bij thuiskomst de kamer in, maar nu naar de stoel van de baas. Als die er niet blijkt te zijn, is ze niet beduusd en ook niet onzeker. Want ook honden weten heel goed of degene die ze daar de laatste keer hebben gezien, dood of levend was.